

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

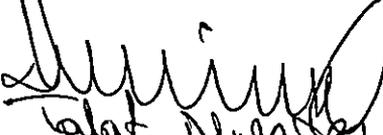
Gerekçesi ekte sunulan, emeklilere ödenen bayram ikramiyelerinin mevcut ekonomik koşullar karşısındaki reel değer kaybının, emeklilerin alım gücüne etkisinin, sosyal devlet ilkesi çerçevesinde yeniden belirlenmesi gereken tutarın ve sürdürülebilir bir artış mekanizmasının tespiti ve bu çerçevede oluşturulması gereken politikaların ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

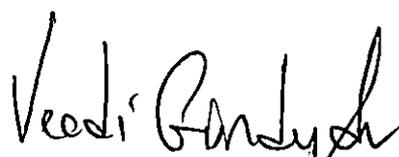

Ali Aliş Ceder
Antalya Mv.

Benken Sarı
Balıkesir Mv.

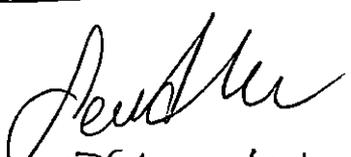

Nurten YONTAR
Tekirdağ Milletvekili

Nakiye Polat
İzmir Mv.

Mehmet Şahin
Mersin Mv.

Vedî Bandoş
Kırklareli Mv.

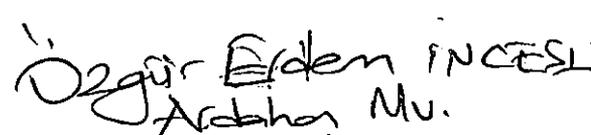

Özgür Özyıldırım
Gaziantep Mv.

Sevil Ertan Kılıç
Fırat Mv.

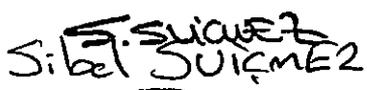

Ali Özhan
K. Maraş

Turker ATİŞ
Bolu Mv.

Gamze Toşçer
Antalya Mv.

Özgür Ertan İNCEOĞLU
Ardahan Mv.

Cumhur UZUN
Miyapınar Mv.

Sibel SÜÇME
T.B.M.M. Mv.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
CHP
1923
GRUP BAŞKANLIĞI

GEREKÇE:

Türkiye’de 16 milyonu aşkın emekli vatandaşımız yaşamaktadır. Emeklilerimiz, çalışma hayatları boyunca prim ödeyerek sosyal güvenlik sisteminin finansmanına katkıda bulunmuş, yaşlılık dönemlerinde ise insan onuruna yaraşır bir yaşam sürmeleri Anayasa ile güvence altına alınmıştır. Ancak son yıllarda yüksek enflasyon, özellikle gıda ve kira başta olmak üzere temel tüketim kalemlerindeki artışlar, emeklilerin sabit gelirlerini hızla aşındırmış alım güçlerinde belirgin bir gerilemeye yol açmıştır.

Emekliler bu ülkenin yalnızca geçmişi değil; kurumsal hafızası, üretim gücü ve toplumsal emeğinin taşıyıcısıdır. Sosyal devlet ilkesi, en çok aktif çalışma yaşamını tamamlamış yurttaşlara karşı sorumluluk bilinciyle anlam kazanır. Bu çerçevede bayram ikramiyesi bir lütuf değil; hak temelli, onur koruyucu ve nesnel ölçütlere dayalı biçimde yeniden yapılandırılması gereken bir sosyal destek mekanizmasıdır.

Emeklilere bayram ikramiyesi uygulaması 2018 yılında başlatılmış ve ilk ödeme tutarı 1.000 lira olarak belirlenmiştir. Sonraki yıllarda nominal artışlar yapılmış olsa da söz konusu tutar enflasyon karşısında reel olarak ciddi değer kaybına uğramıştır. 2018 yılında verilen 1.000 liranın alım gücü ile bugün ödenen ikramiyenin alım gücü arasında belirgin ve yapısal bir fark oluşmuştur.

Türkiye İstatistik Kurumu verileri, son yıllarda tüketici enflasyonunun kümülatif olarak yüksek oranlara ulaştığını; özellikle gıda enflasyonunun genel enflasyonun üzerinde seyrettiğini ortaya koymaktadır. Emeklilerin harcama sepetinde gıda ve barınma kalemlerinin ağırlığı dikkate alındığında, bayram ikramiyesinin zaman içinde sembolik bir ödemeye dönüştüğü görülmektedir.

Öte yandan bayram ikramiyesi herhangi bir ekonomik göstergeye endeksli değildir. Enflasyona bağlı otomatik bir güncelleme mekanizması bulunmadığı gibi asgari ücrete ya da en düşük emekli aylığına oranlı bir sistem de mevcut değildir. Bu nedenle artışlar dönemsel ve siyasi takdire bağlı kalmakta ve uygulama hak temelli, öngörülebilir, sürdürülebilir bir sosyal politika aracına dönüşmemektedir.

Oysa bayram ikramiyesi yalnızca ekonomik bir transfer olmayıp kamusal vefanın somut ifadesi, kuşaklar arası dayanışmanın ve sosyal adalet anlayışının maddi karşılığıdır. Ancak mevcut tutarın, bayram dönemlerinde artan temel tüketim ve sosyal harcamaları karşılamaktan uzak olduğu açıktır. Torununa harçlık veremeyen, kurban ibadetini yerine getiremeyen ya da bayram sofrasını kurmakta zorlanan milyonlarca emeklinin yaşadığı ekonomik gerçeklik, uygulamanın sosyal amacından uzaklaştığını göstermektedir.

Yaşanan tüm bu sorunların çözümü vardır. 2018’de verilen ilk bayram ikramiyesi, en düşük emekli maaşının yaklaşık %60’ına denk gelmekteydi. Bugün ise ikramiye, maaş karşısında erimiş, sembolik bir ödemeye dönüşmüştür. Enflasyon büyümüş, hayat pahalılığı katlanmış, ama emeklinin bayram payı küçülmüştür.

Bayram ikramiyesi keyfi belirlenen bir rakam olmamalıdır. Eğer en düşük emekli aylığının yarısı Ramazan Bayramı’nda, yarısı Kurban Bayramı’nda otomatik olarak ödenirse bu sorun ortadan kalkacaktır. Bu bir lütuf değildir. Bu, yıllarca prim ödemiş insanlara sosyal devletin borcudur.

Yaklaşık 16 milyon emeklinin nefes alması demek; çarşının, pazarın, esnafın da nefes alması demektir. Bayramda evine et koyabilen bir emekli, aynı zamanda yerel ekonomiyi de ayağa kaldırır.

Sonuç olarak, emeklilere ödenen bayram ikramiyelerinin mevcut ekonomik koşullar karşısındaki reel değer kaybının, emeklilerin alım gücüne etkisinin, sosyal devlet ilkesi çerçevesinde yeniden belirlenmesi gereken tutarın ve sürdürülebilir bir artış mekanizmasının tespiti ve bu çerçevede oluşturulması gereken politikaların ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

